

Jorge Martí

El volum setè i darrer de *A la recherche du temps perdu*, titulat significativament *Le temps retrouvé*, Marcel Proust ens relata un episodi molt curiós. Invitat per la princesa de Guermantes a una festa, el narrador ha d'esperar una estona a la biblioteca del príncep. En els prestatges troba per casualitat un llibre, *François le Champi*, una novel·la francament dolenta que, no obstant això, va marcar la seva infantesa. Aquesta troballa el fa reflexionar sobre el mecanisme del record i arriba a la conclusió que "qualsevol cosa que haguem mirat en altre temps, si de nou la miram, ens retorna, amb la mateixa mirada que hi vàrem posar, totes les imatges que aleshores l'ompliren".

Amb les pel·lícules passa una mica el mateix. ¿Quantes vegades el cinèfil confon la qualitat d'una pel·lícula amb l'emoció que el produeix tornar-la a veure, solament perquè el film en qüestió el transporta a la infantesa o a la joventut, a una època feliç del passat, perduda per sempre, que ja mai més tornarà, però que, d'alguna manera, la visió de la pel·lícula fa reviure per un instant?

En el fons, el cine és, com el viatge, una experiència sentimental. Les pel·lícules que han marcat la nostra vida, com les ciutats en què hem estat feliços, resten per sempre lligades als nostres més íntims records. I aquests records, que afloren precisament quan tornam a veure alguna d'aquestes pel·lícules, quan tornam de visita a una d'aquestes ciutats, ens fan moltes vegades perdonar els defectes que ara hi descobrim i que aleshores, la primera vegada que les vàrem veure, ens van passar desapercebuts. Estàvem massa entretinguts amb les nostres pròpies emocions.

La primera vegada que vaig veure *Rufufù*, de Mario Monicelli, jo tenia 14 anys. No va ser al cine, sinó a la tele, quan solament disposaven de dues cadenes de televisió i encara no es podia triar entre els tres o quatre programes estúpids amb els quals competeixen per l'audiència els canals actuals, privats i públics. I em va semblar una pel·lícula francament

com era d'esperar, el cop els surt malament: acaben entrant dins la cuina d'un pis particular, i tot el que treuen és un potatge de cigrons.

Fa poc l'he tornada a veure. Aquesta vegada per vídeo. Ja no estic jo per aguantar les programacions televisives. I no solament no he reconegut la pel·lícula, sinó que no m'he reconegut jo mateix mentre la mirava. La recordava com una simple comèdia i he descobert que era, en realitat, una tragèdia, encara que, això sí, amb certs tocs d'humor negre, un film molt trist que d'una manera descarnada passa revista a les misèries d'uns personatges a qui jo, equivocadament, recordava com a clowns, però que eren en realitat protagonistes d'un drama angaiós. Aquest robatori estrafolari és el seu darrer intent per sortir del pou sense fons en què han viscut tota la vida, però no poden defugir el seu destí de perdedors i acaben de nou fracassant. L'adolescent que fa 18 anys mirava *Rufufù* és ara un complet desconegut. ¿De què reia jo aleshores? ¿Quina comicitat es pot trobar a unes vides atrapades als carrerons sense sortida de la vida?

molt divertida. Una banda de "gàsters" de pa amb fonteta (Vittorio Gassman, Memmo Carotenuto, Renato Salvatori i Marcello Mastroianni) intenten robar un banc amb mètodes "científics" que els ha ensenyat l'inclassificable Totò. Però,

La memòria ens té reservades sovint aquestes sorpreses. Tots sabem que les coses a vegades no són com les recordàvem. Adonar-nos de les mentides del temps és una forma de saviesa. Però també una drecera cap a la infelicitat. ♦